

Raadsinformatiebrief

Aan de leden van gemeenteraad Montfoort

Zaaknummer	391513
Onderwerp	Groene Hart Pas
Portefeuillehouder	Wethouder C. van Dalen
Datum	22 oktober 2024

Geachte raadsleden,

Aanleiding

Door middel van deze raadsinformatiebrief informeert het college de raad over de ontwikkelingen rondom de Groene Hart Pas. Wij hebben u eerder mondeling geïnformeerd over het voornemen deel te gaan nemen aan de Groene Hart Pas (verder GHP). Deze pas gaat op initiatief van gemeente Woerden in eerste instantie de bestaande Declaratieregeling voor minima vervangen. Met de pas kunnen bestaande regelingen en voorzieningen voor inwoners laagdrempeliger worden gemaakt waardoor het bereik van deze voorzieningen (nu maakt ongeveer 50% van de minimahuishoudens gebruik van de Declaratieregeling) kan worden verhoogd. Meer inwoners die daar recht op hebben zullen van financiële ondersteuning gebruik kunnen maken. Voor inwoners maar ook voor het maatschappelijk middenveld (sport- en culturele verenigingen, Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur) betekent invoering van de GHP dat administratieve processen worden vereenvoudigd.

In de afgelopen periode is hard gewerkt om de invoering van de GHP per 1 januari 2025 mogelijk te maken. Onlangs is daartoe een dienstverleningsovereenkomst tussen vijf deelnemende gemeenten getekend. Daarnaast heeft een aanbestedingsprocedure plaatsgevonden met als uitkomst dat de organisatie BS&F de opdracht heeft gekregen het systeem en de daaraan gekoppelde ICT-processen in te richten. Zonder aanbod geen pas; de vijf gemeenten hebben met elkaar afgestemd welk aanbod op de GHP wordt gezet en onder welke voorwaarden inwoners gebruik kunnen maken van dat aanbod. Er is een medewerker aangetrokken met de taak dit aanbod te genereren.

In deze raadsinformatiebrief geven wij u inzicht in de achtergronden van de pas, de wijze waarop deze in de praktijk zal gaan werken en welke aspecten voor de deelnemende gemeenten van belang zijn, zoals de bescherming van persoonsgegevens en de financiële consequenties.

Toelichting

De Groene Hart Pas

De GHP is niet de eerste pas in Nederland. De pas is vergelijkbaar met de U-pas (Utrecht), de Rotterdam-pas (ook voor inwoners van Gouda) en bijvoorbeeld de pas die Nieuwegein heeft ingevoerd. Relatief uniek is het, dat het bij de GHP gaat om vijf gemeenten die gezamenlijk op hetzelfde moment de pas invoeren. Dat

wil niet zeggen dat er geen verschillen (kunnen) zijn tussen deze gemeenten. Woerden, Oudewater en Montfoort hebben op dit moment een Declaratieregeling die wordt uitgevoerd door Ferm Werk. Bodegraven-Reeuwijk heeft een ondersteuningsfonds dat Ferm Werk beheert. De Ronde Venen heeft een geheel eigen regeling. Lokale verschillen zorgen er ook voor dat de doelgroep van de GHP gemeentelijk kan verschillen evenals de hoogte van de tegoeden en het aanbod waaraan het tegoed besteed kan worden. Met deze verschillen is rekening gehouden in de afspraken die inmiddels zijn gemaakt. De flexibele invulling maakt het ook makkelijker om later nog andere gemeenten te laten deelnemen in de GHP met als effect dat de uitvoeringskosten per deelnemende gemeente dalen.

Doel en doelgroep

De GHP heeft (evenals de Declaratieregeling) het doel inwoners met een laag inkomen te ondersteunen bij het participeren in de samenleving. De gedachte is dat ook inwoners met een kleine beurs gebruik moeten kunnen maken van voorzieningen die hen in staat stellen mee te doen en sociale contacten op te bouwen en te onderhouden.

Voor gemeente Montfoort staat bovenstaande doelstelling van de GHP voorop. Andere gemeenten hebben de wens de pas beschikbaar te stellen aan alle inwoners. Inwoners met een hoger inkomen gaan dan betalen voor de pas. Voor gemeente Montfoort is de GHP in eerste instantie onderdeel van het armoedebeleid en daarom (vooralsnog) alleen beschikbaar voor inwoners met een inkomen tot 120% van de voor hen geldende bijstandsnorm. Ook de kinderen van deze inwoners krijgen een GHP.

Wij kiezen ervoor de tegoeden die gelden voor kinderen (opgeteld) hoger te laten zijn dan de tegoeden voor volwassenen. Daarmee bestrijden we armoede onder kinderen.

Stand van zaken

De afgelopen periode is gewerkt aan de volgende zaken

- De Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

De vijf deelnemende gemeenten hebben een dienstverleningsovereenkomst getekend om de onderlinge samenwerking, taken en verantwoordelijkheden vast te leggen. Daarbij is bepaald dat de vijf gemeenten gezamenlijk opdrachtgever zijn van gemeente Woerden. Woerden heeft externe projectleiding ingehuurd, de aanbesteding georganiseerd om een uitvoerende partij te contracteren, een accountmanager in dienst genomen die het aanbod op de pas werft, en verricht bijkomende taken zoals het voldoen aan de AVG-wetgeving. Gemeente Woerden treedt ook op als opdrachtgever van de uitvoerende partij en draagt zorg voor het financiële verkeer tussen uitvoerende organisatie en deelnemende gemeenten.

In de DVO is ook geregeld dat de vijf gemeenten in een ambtelijke stuurgroep samenwerken om de GHP te realiseren en dat besluitvorming plaatsvindt in een bestuurlijk overleg. Wethouder Kees van Dalen maakt deel uit van dit overleg. Ambtelijk zijn medewerkers betrokken die zich bezighouden met armoedebeleid, juridische zaken, communicatie en financiën.

Tenslotte bevat de DVO bepalingen over de verdeling van de éénmalige ontwikkelkosten en de jaarlijkse uitvoeringskosten (zie verder), en over de gang van zaken als een nieuwe gemeente wil toetreden of een gemeente wil stoppen met de pas.

- De aanbesteding

In de zomerperiode is een aanbestedingstraject georganiseerd. Zoals dat gebruikelijk is, is een programma van eisen opgesteld. Belangrijke onderwerpen waren het aanvraagproces en de werking van de digitale portalen. Bij de uitvraag is inschrijvers gevraagd ervan uit te gaan dat (op termijn) alle inwoners een pas moeten kunnen aanvragen waarbij sommigen voor het gebruik van de pas betalen. Het aanvraagproces heeft

daarop betrekking: hoe bepalen we welke inwoners de pas gratis krijgen en welke inwoners daarvoor moeten betalen? De werking van de portalen gaat over de wijze waarop inwoners een keuze kunnen maken uit het aanbod op de pas en hoe verenigingen, maatschappelijke organisaties en winkels kunnen deelnemen (een aanbod op de pas kunnen plaatsen) en hoe financiële afhandeling plaatsvindt als een pashouder een deel van het tegoed besteedt.

De aanbesteding heeft twee inschrijvingen opgeleverd. Het betreft partijen met ruime ervaring met het faciliteren van stadspassen. Een zorgvuldige weging heeft opgeleverd dat BS&F de opdracht gegund heeft gekregen. Met deze partij zijn verdiepende gesprekken gevoerd en nadere afspraken gemaakt. Inmiddels is BS&F intensief betrokken bij het inrichten van de platforms en het aanvraagproces. Daarnaast leveren zij input voor het in ontwikkeling zijnde communicatieplan.

Hoe werkt de pas?

De GHP vervangt de Declaratieregeling die nu wordt uitgevoerd door Ferm Werk. Er is afgesproken dat Ferm Werk eind van dit jaar gegevens verstrekt van de inwoners die bij hen bekend zijn omdat zij gebruik maken van de declaratieregeling. Deze inwoners krijgen automatisch een pas. Andere inwoners die tot de doelgroep behoren (bijvoorbeeld zzp-ers met een laag inkomen) kunnen de pas aanvragen. Dat kan via een website en een app. Via de app haalt de aanvrager gegevens op bij bijvoorbeeld de Belastingdienst. Met de opgevraagde gegevens wordt bepaald of de aanvrager recht heeft op het krijgen van de GHP.

De pas kan eventueel ook schriftelijk worden aangevraagd. We gaan organiseren dat inwoners die een pas willen aanvragen daarbij hulp kunnen krijgen. Waarschijnlijk maken we daarbij gebruik van het inloopsprek-uur van SWOM en de formulierenbrigade.

Het tegoed op de pas wordt digitaal ter beschikking gesteld. Dat wil zeggen dat de pashouder met een app op zijn/haar telefoon gebruik kan maken van het aanbod. Indien gewenst krijgt de pashouder een fysieke pas waarmee het tegoed kan worden verzilverd.

Op de pas staat het aanbod van een groot aantal aanbieders. Die zijn gerubriceerd naar type, zoals bijvoorbeeld attracties, sportverenigingen en aanbieders van schoolbenodigdheden. Pashouders maken zelf een keuze waaraan zij (een deel van) het totaaltegoed op de pas willen besteden. Als zij bijvoorbeeld geen behoefte hebben aan museumbezoek, kunnen zij er voor kiezen om het tegoed vooral te besteden aan een abonnement bij de sportschool.

Een behoorlijk deel van het aanbod bestaat uit het lidmaatschap van sport- en culturele verenigingen. Het is voor ons van groot belang dat kinderen maar ook volwassenen op een eenvoudige manier lid kunnen worden van verenigingen. Daarvoor hebben we nu de Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. We zijn met deze organisaties in gesprek om te bezien hoe hun dienstverlening kan worden geïntegreerd in (het tegoed op) de GHP.

Het aanbod

Bij de ontwikkeling van de GHP is het uitgangspunt geweest dat de doelgroep dezelfde (financiële) ondersteuning kan krijgen als nu het geval is via de Declaratieregeling. Op dit moment kunnen inwoners een aanvraag doen bij Ferm Werk. Na toekenning krijgen zij een bedrag op hun rekening gestort. De indruk bestaat dat verstrekkingen op basis van de Declaratieregeling niet altijd worden gebruikt voor de doelen waarvoor zij zijn aangevraagd, dat wil zeggen 'meedoen in de samenleving'. Dat is mogelijk omdat die bestedingen (volgens afspraak met Ferm Werk) alleen achteraf steekproefsgewijs worden gecontroleerd. De tegoeden op de GHP kunnen daarentegen alleen worden gebruikt voor de voorzieningen waarop die tegoeden betrekking hebben (het aanbod op de pas).

Het totale tegoed dat op de GHP wordt opgenomen zal ongeveer even hoog zijn als de huidige maximale uitkering uit de Declaratieregeling. Daarbij gaat het om de volgende bedragen:

Totaaltegoed GHP

Alleenstaande volwassenen	€	550	per persoon
Echtpaar	€	375	per persoon
Kind 0 - 4 jaar	€	200	per kind
Kind 4 - 11 jaar	€	450	per kind
Kind 12 - 18 jaar	€	550	per kind

Kanttekeningen

Aanbod

Bij de vergelijking tussen de mogelijkheden van de huidige Declaratieregeling en de te ontwikkelen pas kwamen twee relevante zaken boven:

- Op dit moment kunnen inwoners via de Declaratieregeling een maandelijkse vergoeding krijgen voor een internetabonnement of een abonnement op een krant. Dat is niet mogelijk via de GHP. De reden is dat het gaat om een (behoorlijk) aantal landelijke aanbieders waarmee dan afspraken gemaakt zouden moeten worden. Dat is heel lastig en deze aanbieders willen dat ook niet omdat zij dan met heel veel gemeenten dergelijke afspraken moeten maken
- Daarnaast lukt het op dit moment niet om kosten van OV via de pas te vergoeden. Op termijn, als de OV chipkaart wordt vervangen, zal die mogelijkheid wellicht wel ontstaan.

Van belang is dat de huidige vergoedingen van deze zaken wel zijn meegenomen in het bepalen van de hoogte van het tegoed op de GHP. De bedragen kunnen aan ander aanbod worden uitgegeven. Overigens zullen boekhandels (denk ook aan Bruna en Primera) wel op de pas verschijnen zodat de aankoop van tijdschriften wel kan worden vergoed.

Participatie

In de afgelopen periode zijn meerdere gesprekken gevoerd met de cliëntenraad Ferm Werk en ook met de Adviesraad Sociaal Domein van gemeente Montfoort. Bij hen bestaat de vrees dat het aanbod waarvoor mensen een vergoeding kunnen krijgen, wordt beperkt. Dat is ook zo. Op dit moment kunnen inwoners de vergoeding uit de Declaratieregeling voor een groot deel vrij besteden. In feite is het dan een aanvulling op het inkomen. Dat is echter niet de bedoeling van de huidige regeling; het moet gaan om het vergoeden van kosten die worden gemaakt om mee te doen in de samenleving.

We realiseren op de GHP een breed aanbod. Inwoners kunnen kiezen uit een groot aantal verschillende interessante bestedingen die bijdragen aan het volwaardig kunnen meedoen. Daarbij waken we er voor als gemeente al te zeer te sturen op de keuzes die inwoners daarbij maken.

Privacy

Heel belangrijk vinden we de bescherming van persoonsgegevens. Het gebruik van de GHP gaat gepaard met het uitwisselen van persoonsgegevens tussen partijen (gemeente, Ferm Werk, uitvoeringsorganisatie BS&F). In het traject tot nu toe is ambtelijke expertise op dat terrein intensief betrokken. Er is geïnventariseerd welke risico's er zijn en hoe die kunnen worden verkleind. Een en ander zal worden opgenomen in een

zogenaamde verwerkersovereenkomst tussen opdrachtgever (gemeente Woerden) en opdrachtnemer (BS&F).

Gerelateerd aan het bovenstaande is er ook een voordeel van het gebruik van de GHP. Als deelnemende gemeenten krijgen wij periodiek managementinformatie over bijvoorbeeld de uitnutting van het tegoed op de pas en het specifieke aanbod waaraan het tegoed wordt besteed. Dat maakt het mogelijk gerichte campagnes op te zetten (bijv. richting jongeren als zij onvoldoende gebruik van de pas maken) en het aanbod op de pas aan te passen aan de behoeften van inwoners.

Vanzelfsprekend zullen deze gegevens alleen gegeneraliseerd gebruikt worden, zodanig dat zij niet herleid kunnen worden naar individuele gezinnen of personen.

Financiën

De overgang van de Declaratieregeling naar de Groene Hart Pas gaat gepaard met éénmalige kosten. Grofweg gaat het daarbij om de kosten van (externe) projectleiding, de aanbesteding, de inrichting van de achterliggende ICT-processen, juridische adviezen en communicatie. Deze éénmalige kosten zijn volgens afspraak over de deelnemende gemeenten verdeeld naar inwoneraantal. Voor gemeente Montfoort bedragen de éénmalige kosten in 2024 ruim € 47.000,=. Deze kosten kunnen gedekt worden uit bestaande budgetten voor armoedebelief en preventie beschermd wonen. Invoering van de GHP zal (op termijn) zorgen voor een groter bereik van de minimaregelingen. Als meer inwoners daarvan gebruik maken en zodoende kunnen meedoen in de samenleving, werkt dit preventief. Minder inwoners (waaronder ook kinderen) ontwikkelen (ernstige) psychische problemen waardoor zij een beroep moeten doen op zwaardere zorg zoals Beschermd Wonen.

Overigens zijn de éénmalige kosten nog niet concreet bekend omdat er nog aan de implementatie wordt gewerkt.

De structurele kosten vanaf 2025 bedragen naar verwachting bijna € 27.000,= per jaar. Daarbij gaat het om de uitvoeringskosten (beheer en onderhoud van het achterliggende systeem, aanbodmanagement, afhandelen aanvragen, communicatie). De uitvoeringskosten van de pas zijn zo'n € 7.500,= hoger dan de huidige uitvoeringskosten Declaratieregeling. Daar staat dus tegenover dat we verwachten dat meer inwoners met een laag inkomen gebruik gaan maken van de regeling.

De kosten van de tegoeden op de pas zijn moeilijk in te schatten. Uitgangspunt is dat het tegoed ongeveer gelijk is aan de huidige maximale vergoeding vanuit de Declaratieregeling.

Het volgende overzicht geeft de verstrekkingen op basis van de Declaratieregeling over 2023 weer:

Verstrekkingen Declaratieregeling 2023		norm	kosten	aantal
Welzijn, sport en cultuur kinderen	per kind	€ 245	€ 23.832	97
Welzijn, sport en cultuur volwassenen	per volwassene	€ 245	€ 33.458	137
Abonnementen / internet	per huishouden	€ 336	€ 36.410	108
Ouderbijdrage basisonderwijs	per kind	€ 90	€ 1.092	12
Ouderbijdrage voortgezet onderwijs	per kind	€ 180	€ 3.145	17
			€ 97.937	

De totale kosten van de verstrekkingen bedroegen in 2023 bijna 100k. Als de aantallen uit 2023 worden toegepast op de eerder genoemde tegoeden op de GHP, blijken de kosten ongeveer gelijk uit te komen:

Verwachte kosten van tegoeden GHP

Welzijn, sport en cultuur kinderen	per kind	€	350	€	34.046	1)
Welzijn, sport en cultuur volwassenen	per volwassene	€	200	€	27.313	
Abonnementen / internet	per huishouden	€	350	€	37.927	2)
Ouderbijdrage basisonderwijs	per kind	€	100	€	1.213	
Ouderbijdrage voortgezet onderwijs	per kind	€	200	€	3.494	
				€	103.993	3)

Opmerkingen:

- 1) In de tabel is uitgegaan van € 350,= voor alle kinderen. Voor kinderen tot 4 jaar bedraagt het tegoed echter € 200,= maar we weten niet hoeveel kinderen dat zijn
- 2) Zoals aangegeven wordt dit normbedrag toegevoegd aan het tegoed van de volwassenen
- 3) De conclusie dat de kosten van de tegoeden niet toenemen, klopt als het bereik van de regeling niet toeneemt. We verwachten dat het gebruik van de GHP ten opzichte van het gebruik van de Declaratieregeling in eerste instantie wat zal afnemen vanwege onbekendheid en dan weer zal toenemen. Indien er veel toename is en we onvoldoende dekking kunnen vinden, zullen we in het uiterste geval het tegoed op de pas moeten aanpassen.

Afsluiting

Om de GHP per 1 januari 2025 te kunnen invoeren moet de nu geldende verordening worden aangepast. In die verordening staat bijvoorbeeld nader aangegeven welke inwoners gebruik kunnen maken van de regeling en hoe zij een vergoeding of tegoed kunnen aanvragen.

Er wordt op dit moment gewerkt aan het bijstellen van de verordening. Daarbij vraagt de afstemming tussen de deelnemende gemeenten de nodige tijd. We verwachten u nog dit jaar een raadsvoorstel te kunnen sturen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT
de secretaris de burgemeester

M.H. van der Veer

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Bijlage

Categorieën aanbod Groene Hart Pas (voorlopig)

Aanbieder van schoolspullen
Attractie
Bibliotheek
Bioscoop
Boekwinkel
Computerwinkel
Culturele instelling
Cursusinstelling
Dagtocht
Hobbywinkel
Kledingreparatie
School (ouderbijdrage)
Sportvereniging
Sportwinkel
Zwembad/zwemvereniging